

Kvalitetsdeklaration MSB:s statistik över omkomna i bränder

Syftet med statistiken

MSB:s statistik över omkomna i bränder är avsedd att stödja inriktning och uppföljning av olika aktörers arbete för att förebygga dödsfall till följd av brand.

Det finns en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda. Berörda myndigheter och organisationer har enats om visionen att "Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand". Visionen kompletteras med tydliga mål som gäller fram till år 2030, bland annat att treårsmedelvärdet för antal omkomna i bostadsbränder ska vara under 60 per år.

Historik

Behovet av tillförlitlig statistik över dödsbränder och de personer som omkommit i dessa bränder uppmärksammades i efterdyningarna av branden i den makedonska föreningens lokaler i Göteborg oktober 1998, då 63 ungdomar miste livet. Dåvarande Räddningsverket tog kontakt med landets räddningstjänster och berörda centrala myndigheter. Samtliga lovade att leverera uppgifter till en uppföljning i Räddningsverkets regi, som påbörjades redan 1999-01-01.

Efter nio år jämfördes det insamlade underlaget med uppgifter i Socialstyrelsens dödsorsaksregister och hos Rättsmedicinalverket. Det framkom att 200 dödsfall hade missats i bränder som räddningstjänsten inte larmats till. Dessutom identifierades enstaka dödsfall då kriterierna för att tas med i statistiken inte tillämpats helt konsekvent. Uppgifterna för åren 1999–2007 reviderades utifrån det som kom fram under studien och samma noggranna tillämpning av kriterierna har gällt när datainsamlingen fortsatt i MSB:s regi.

MSB:s statistikproduktion

MSB får reda på brandrelaterade dödsfall dels genom en löpande bevakning av nyhetsflödet, dels genom att landets räddningstjänster kontaktar MSB:s olycksutredare när de har varit med om en dödsbrand. Räddningstjänsten skickar sedan en dödsbrandsrapport, och MSB kompletterar det underlaget med uppgifter från Polisen. Har branden skett i samband med en vägtrafikolycka, får MSB uppgifter från Trafikverket. MSB får dessutom uppgifter från de två nationella brännskadeenheter i Linköping och Uppsala, om någon avlider efter en tid hos dem. Under perioden 1999–2015 har även Rättsmedicinalverket (RMV) lämnat uppgifter till MSB. De juridiska förutsättningarna för RMV att lämna data till MSB saknas idag men arbete pågår för att detta åter ska bli möjligt.

Med det insamlade materialet som grund, bedömer MSB hur branden har uppstått och brandens roll i dödsfallet.

För närvarande tillämpas följande kriterier för att ett brandrelaterat dödsfall ska ingå i den publicerade statistiken:

- Branden ska ha ägt rum i Sverige.
- Personen ska ha avlidit inom 30 dagar på grund av skador orsakade av rök eller värme från branden.

Observera att datainsamlingen omfattar alla sorters bränder, oavsett om branden sker inom eller utanför en byggnad och oavsett om branden bedöms varit avsiktlig eller en olyckshändelse. Dödsfall i samband med bränder i vägtrafikolyckor ingår endast om personen bedömts ha överlevt krockvåldet och dött av skador orsakade av branden. Brandförloppet kan vara mycket snabbt, till exempel vid explosionsartad förbränning av bensinångor, eller långsamt, till exempel vid pyrande brand. Dödsfall genom kolmonoxidförgiftning på grund av felaktig förbränning ingår inte, till exempel när gasen läcker från värmeanordning eller kolgrill.

Statistikens innehåll

MSB:s grunddata omfattar både uppgifter om de bränder som lett till dödsfall och uppgifter om de personer som omkommit i bränderna. Det är väldigt få dödsbränder som leder till fler än ett dödsfall. Vid tidigare publicering har MSB uppmärksammat att de flesta statistikanvändare vill ha statistik över brändernas egenskaper redovisade utifrån hur många personer som har omkommit, inte utifrån hur många brandhändelser som ägt rum. Ibland har statistikanvändare blivit förvirrade när en del tabeller berör antal brandhändelser medan andra berör antal omkomna personer.

MSB har därför beslutat att endast redovisa statistik utifrån antal omkomna personer, eller om risken att omkomma i brand ska jämföras över tid eller mellan grupper, antal omkomna per miljon invånare.

Den som behöver statistik redovisad utifrån antal brandhändelser är välkommen att kontakta MSB, som kan ta fram siffrorna från grunddata och skicka per e-post.

Aktualitet

Det kan ta mer än ett år för MSB att få tillgång till alla uppgifter om dödsfall. Statistiken uppdateras varje natt och baseras på de senaste bedömningar som MSB har gjort utifrån de uppgifter som myndigheten hittills fått kännedom om.

Den som använder statistiken behöver vara medveten om att publicerad statistik kan uppdateras i framtiden om nya uppgifter tillkommer. Sådana justeringar kan förväntas i statistiken för innevarande och föregående år, men vid enstaka tillfällen kan även äldre uppgifter behöva uppdateras.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Tillförlitlighet

Det är svårt att uppskatta bortfallet i statistiken. Det förekommer ibland att medierapportering om en dödsbrand uteblir och att räddningstjänsten inte larmats till en brand med dödlig utgång, till exempel om branden redan slocknat när den upptäckts. Men även om de två källorna saknas har MSB ett bra samarbete med polisen. MSB bedömer därför att bortfallet inte kan omfatta mer än någon enstaka person per år.

Vid genomgången av underlaget för åren 1999–2007 tillkom cirka 200 dödsbränder med tillhörande omkomna personer. Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket kunde tillföra tillförlitliga uppgifter om drabbade personer, men väldigt lite kring respektive brand. Det har medfört ett relativt stort bortfall av vissa uppgifter om brandförlopp för de tillkommande bränderna. Startår för alla statistiktabeller förutom A10 och A11 har därför satts till 2008.

Jämförbarhet över tid

MSB har ett etablerat samarbete med de medverkande myndigheterna, och har under alla år fått tillgång till de uppgifter som behövs för att göra sina bedömningar. MSB arbetar aktivt för en konsekvent tillämpning av kriterierna för vilka brandrelaterade dödsfall som ska ingå i statistiken. MSB bedömer att statistikens jämförbarhet över tid är god.